

- "закидаючись". З дев'ятого тижня розпочинається новий виток з повторенням попереднього матеріалу і вивченням нового.

Таким чином, на першому році навчання ми маємо 32 тижні на освоєння нового учбового матеріалу, згідно з концентричним принципом, і 4 тижні на закріплення усіх вивчених прийомів.

На другому році навчання ми маємо 32 тижні на освоєння тих же кидків в умовах різномірної взаємної стойки, згідно з концентричним принципом і 4 тижні на вивчення елементів статичного і динамічного захисту від усіх вивчених кидків.

ВИСНОВКИ

Вважаємо необхідним використати на початковому етапі навчання запропоновану структуру класифікації кидків.

При навчанні використати термінологію по Ю. А. Шулика [3] для формування оптимальної рухової установки.

Навчання розпочинати з базових кидків, як найбільш доступних і часто вживаних в умовах змагань. Освоєння кидків будувати за принципом концентричного (колового) навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арзютов Г.М. Многолетняя подготовка в спортивных единоборствах, Киев: Изд-во НПУ имени М.П. Драгоманова, 1999. – 425 с.
2. Шулика Ю.А. Классификация и терминология техники спортивной борьбы. – Краснодар : КГИФК, 1981. – 89 с.
3. Борьба греко-римская: учеб. для СДЮШОР, спорт, фак. пед. Ин - ов, техникумов ФК и училищ спорт, резерва ; под общ. ред. Ю.А. Шулика. – Ростов/Дону: Феникс, 2004. – 796 с.
4. Кузнецов А.С. Оптимизация базовой технической подготовки борцов греко-римского стиля : дис... канд. пед. наук. – Краснодар: КГАФК. 1995. – 131 с.
5. Чумаков Е.М., Ионон С.Ф. О систематизации понятий и последовательности изучения техники борьбы самбо // Спортивная борьба. – М.: ФиС, 1978.
6. Hopper C. Physical activity and nutrition for health / C. Hopper, B. Fisher, K. D. Munoz. – Champaign: Human Kinetics, 2008. – 374 p. + CD. – (World of wellness health education series).
7. Timperio A. Evidence based strategies to promote physical activity among children, adolescents and young adults: Review and update / A. Timperio, J. Salmon, K. Ball // Journal of Science and Medicine in Sport. – 2004. – № 7. – P. 20–29.
8. Weiss, M. R. Motivating kids in physical activity / M. R Weiss // Research digest President's Council on Physical Fitness and Sports. – 2000. – № 11.–P.16.

Нікітченко А.М., Коптев К.Г.

Національний технічний університет України "КПІ"

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

БОРЬБА НА ПОЯСХ АЛИШ - ШЛЯХ ДО СВІТОВОГО ВИЗНАННЯ

У статті простежується історичний шлях становлення і розвиток Міжнародної Федерації боротьби на поясах Алиш (МФБПА). Від проведення змагань по різних національних видах боротьби на поясах у рамках однієї окремо взятої країни до об'єднання їх в змагання континентів і світові чемпіонати пройшло декілька років організаційної роботи ентузіастів різних країн. Ініціативна група, очолювана Б. Еркінбаєвим (Киргизстан), Г. Вилейта (Литва), В. Грищенковим (Білорусь), Н. Азизовим (Узбекистан), С. Енгирбаєвим (Казахстан), Абдолкаримом Соуди (Іран), Г. Арзютовим (Україна) спільно з іншими ентузіастами поясної боротьби зробили кроки по створенню міжнародної організації, яка об'єднала усіх любителів поясної боротьби. МФБПА стала основою для створення Всесвітнього комітету поясної боротьби у складі Всесвітнього союзу боротьби(UWW), правонаступником Міжнародної федерації асоційованих видів боротьби (FILA).

Ключові слова: боротьба на поясах Алиш, Всесвітній союз боротьби, національні види боротьби, історичний шлях розвитку.

Нікітченко А.М., Коптев К.Г. Борьба на поясах Алыш - путь к мировому признанию. В статье прослеживается исторический путь становления и развитие Международной Федерации борьбы на поясах Алыш (МФБПА). От проведения соревнований по разным национальным видам борьбы на поясах в рамках одной отдельно взятой страны до объединения их в соревнования континентов и мировые чемпионаты прошло несколько лет организационной работы энтузиастов разных стран. Инициативная группа, возглавляемая Б. Эркинбаевым (Киргизия), Г. Вилейта (Литва), В. Грищенковим (Беларусь), Н. Азизовим (Узбекистан), С. Енгирбаевым (Казахстан), Абдолкаримом Соуди (Иран), Г. Арзютовим (Украина) совместно с другими энтузиастами поясной борьбы предприняли шаги по созданию международной организации, которая объединила всех любителей поясной борьбы. МФБПА стала основой для создания Всемирного комитета поясной борьбы в составе Всемирного союза борьбы (UWW), правопреемника Международной федерации ассоциированных видов борьбы (FILA).

Ключевые слова: борьба на поясах Алыш, Всемирный союз борьбы, национальные виды борьбы, исторический путь развития.

Nikitchenko A., Koptev K. Wrestling on belts Alysh is a way to world confession. In the article the historical way of becoming and development of International Federation of wrestling on belts Alysh are traced (IFWBA). From realization of competitions on the different national types of wrestling on belts within the framework of one separately taken country to the association of them in the competitions of continents and world championships a few years of organizational work of enthusiasts of different countries passed. Initiative group, headed B. Erkinbaev (Kirghizia), G. Vileita (Lithuania), V. Grichenkov (Belarus), N. Asisov (Uzbekistan), S. Engirbaev (Kazakhstan), Abdolkarim Soudi (Iran), G. Arziutov (Ukraine) together with other enthusiasts of wrestling on the belts took step on creation of international organization that would unite all of wrestling on the belts lovers. IFWBA became basis for creation of the World committee of wrestling on the belts in composition the World Union of Wrestling (UWW), by the legal successor of the International federation of the associated types of wrestling (FILA).

Key words: wrestling on the belts Alysh, World Union of Wrestling, national types of wrestling, historical way of development.

ВСТУП.

Сім'я спеціальних бойових стилів, відомих по їх оригінальних назвах: Alysh, Koresh, Ssireum, Ukraine - отримали всесвітнє визнання у усіх, що займаються боротьбою у світі і вже має своє представництво в UWW (World Union of Wrestling – легального правопріємника Міжнародної Федерації асоційованих видів боротьби (FILA) з 2014 року) у вигляді Всесвітнього комітету поясної боротьби (президент Комітету Гинтаутас Вилейта - Литва) (рис.1).

Рис.1. Всесвітній комітет боротьби на поясах в складі UWW (ФІЛА)

Демократичні зміни сьогодні у світі далечіні поштовх відродженню національних культур і національних традицій, у тому числі і тих, що пов'язані з фізичною культурою і спортом населення. У багатьох видах сучасної боротьби, що входить в програму Олімпійських Ігор, оригінальний характер національного фізичного виховання виявляє себе; крім того, ряд Олімпійських лауреатів починали свою спортивну кар'єру в національних видах боротьби. Це явище було взято до уваги професіоналами і функціонерами. Ініціативу ряду активістів національних видів боротьби, їх прагнення бути присутнім в міжнародному спортивному співтоваристві усвідомлено підтримувало багато спортивних і культурних організацій, як наприклад, Міжнародний Олімпійський Комітет, ЮНЕСКО, AGFIS, FILA і так далі, а також як і ряд національних організацій, що бажають мати міжнародний статус і офіційне визнання. Рух за об'єднання любителів поясної боротьби почався в середині 90 років минулого століття. Дійсність підтверджує, що різні види поясної боротьби були традиційними у багатьох країнах і скрізь розвивалися. У багатьох країнах змагання по поясній боротьбі влаштовуються зараз на регулярній основі, і вони притягають тисячі глядачів. Вражаючим прикладом став перший чемпіонат світу 1999 року по боротьбі Кураш в Узбекистані, де взяли участь представники 51 країни - це притягнуло понад 30 тисяч глядачів. Створення Міжнародної Асоціації (ІКА) Kurash і проведення 1 чемпіонату світу дало поштовх для розвитку інших національних видів боротьби.

Так, під час проведення в 2000 році Конгресу ІКА в Анталії (Туреччина) Байман Еркінбаєв (Киргизія) і Гинтаутас Вилейта (Литва) запропонували почати розвиток поясної боротьби у рамках ІКА (вона успішно поширюється на Європейському континенті, в Азії, Африці і Америці) (рис.2).

Рис.2. Поясна боротьба на Балканах (скульптури в Тірані - Албанія)

У 2002 році ініціативна група, очолювана Б. Еркінбаєвим (Киргизія), Г. Вилейта (Литва), В. Грищенковим (Білорусь), Н. Азизовим (Узбекистан), С. Енгирбаєвим (Казахстан), Абдолкаримом Соуди (Іран), Г. Арзютовим (Україна) спільно з іншими ентузіастами поясної боротьби зробили кроки по створенню міжнародної організації, яка об'єднала б усіх любителів поясної боротьби.

У першому чемпіонаті світу по поясній боротьбі в м. Ош (Киргизія) в 2002 році були присутніми представники 21 країни і вони стали засновниками нової міжнародної організації - Міжнародна Федерація боротьби на поясах "Alysh".

Українські спортсмени і тренери (Віталій Сиренко, тренери Геннадій Арзютов і Володимир Мачугин) уперше взяли участь у 2-му чемпіонаті світу по боротьбі на поясах Алиш в м. Тегерані (Іран) в 2003 році. У цьому ж році в Україні була тимчасово визнаний вид спорту "боротьба на поясах" і організована Федерація "Федерація України з сумо і боротьби на поясах". Першим президентом Федерації в 2003 році був обраний заслужений тренер України, доктор педагогічних наук, професор Арзютов Геннадій Миколайович, обраний в 2008 році Президентом Європейської асоціації боротьби на поясах Алиш. У 2005 році "Федерація України по сумо і боротьби на поясах" розділилася на три Федерації, кожна з яких спиралася на свій вид спорту, визнаний в Україні :

1. Всеукраїнська Федерація сумо (вид спорту - сумо)

2. Всеукраїнська Федерація боротьби на поясах (вид спорту - боротьба на поясах)
3. Федерація України по боротьбі на поясах Алыш (вид спорту - боротьба на поясах Алыш).

У 2009 році боротьба на поясах Алыш увійшла до складу Всеукраїнської Федерації традиційних видів боротьби, яку очолює заслужений тренер України Лахно Дмитро Миколайович.

Чемпіонати світу по боротьбі на поясах Алыш проходили(таб.1).

Таблиця 1

Чемпіонати світу по боротьбі на поясах Алыш

Рік проведення	Номер чемпіонату	Місто, країна проведення
2002 рік	1-й чемпіонат світу	Ош (Киргизія)
2003 рік	2-й чемпіонат світу	Тегеран (Іран)
2004 рік	3-й чемпіонат світу	Стамбул (Туреччина)
2005 рік	4-й чемпіонат світу	Казань (Росія)
2006 рік	5-й чемпіонат світу	Одеса (Україна)
2007 рік	Кубок світу 1-е Європейські спортивні ігри	Шауляй (Литва) Київ (Україна)
2008 рік	Кубок світу 6-й чемпіонат світу	Тірана (Албанія) Бусан (Південна Корея)
2009 рік	7-й чемпіонат світу	Шауляй (Литва)
2010 рік	8-й чемпіонат світу Кубок світу Sport Accord Combat Games	Астана (Казахстан) Сеул (Південна Корея) Пекін (Китай)
2011 рік	9 – й чемпіонат світу	Пуне (Індія)
2012 рік	10 – й чемпіонат світу	Мінськ (Білорусія)
2013 рік	11 – й чемпіонат світу	Білосток (Польща)
2014 рік	12 – й чемпіонат світу	Мінськ (Білорусія)
2015 рік	13 – й чемпіонат світу	Білосток (Польща)
2016 рік	14 – й чемпіонат світу	Іссик-Куль (Киргизія)

В марте 2005 ряд представителів національних видів боротьби зібрались в Вільнюсе (Литва), где они проанализировали развитие поясной борьбы в мире и обсудили пути продвижения национальных видов борьбы разных стран на международной арене (Рис.3).

Рис.3. Українська делегація в складі (Г.М. Арзютова, В.В. Квартича, Л.Ф. Андроновой, Я.В. Куліковського - все ліворуч) на симпозиумі у Вільнюсі

Учасники симпозиуму ухвалили резолюцію по підтримці і консолідації усіх національних видів боротьби, і допомозі народним видам боротьби усіма можливими способами у рамках Міжнародної Федерації боротьби на поясах Алыш.

У вересні 2005 в м. Казані, столиці Татарстану (Росія) був проведений IV чемпіонат світу по боротьбі на поясах Алыш (рис. 4). На цьому чемпіонаті була реалізована концепція Симпозиуму у Вільнюсі про просування національних видів боротьби на міжнародну арену.

Перший чемпіонат світу по татарській боротьбі "Koresh" був проведений в 2005 році у рамках проведення IV чемпіона світу по боротьбі на поясах Алыш. Це підтвердило коректність напрямку, вибраного для розгортання поясної боротьби у всьому світі

Рис. 4. IV чемпіонат світу по боротьбі на поясах Алыш

. Перший чемпіонат світу по українській національній боротьбі на поясах був проведений в 2006 році в місті Одеса (Україна) при проведенні V чемпіона світу по боротьбі на поясах Алыш і за підтримки Міжнародної Федерації боротьби на поясах Алыш (рис.5).

Рис.5. Офіційна прем'єра української національної боротьби на поясах в програмі V чемпіона світу по боротьбі на поясах Алыш в Одесі (2006 рік)

Перший чемпіонат світу по корейській національній боротьбі на поясах "Ssireum"(рис 6) за підтримки Міжнародної Федерації боротьби на поясах Алыш був проведений в 2008 році в місті Пусан (Південна Корея).

Рис.6. Український спортсмен Валерій Комар(НПУ імені М.П. Драгоманова) завойовує 2-е місце на чемпіонаті світу по сіриму в сутичці з корейським професіоналом

У 2007 році вид спорту "боротьба на поясах Алыш" увійшов в програму Перших Європейських Спортивних Ігор (Київ, Україна). Спортивний фестиваль прикрасили змагання по Українській національній боротьбі на поясах.

Крок за кроком поясна боротьба придбаває міжнародне визнання:

- в 2007 році поясна боротьба Алыш увійшла до програми Перших Європейських Спортивних Ігор;
- в 2008 році поясна боротьба Алыш увійшла до програми 3-х Всесвітніх ігор боротьби ФІЛА (Тірана, Албанія);

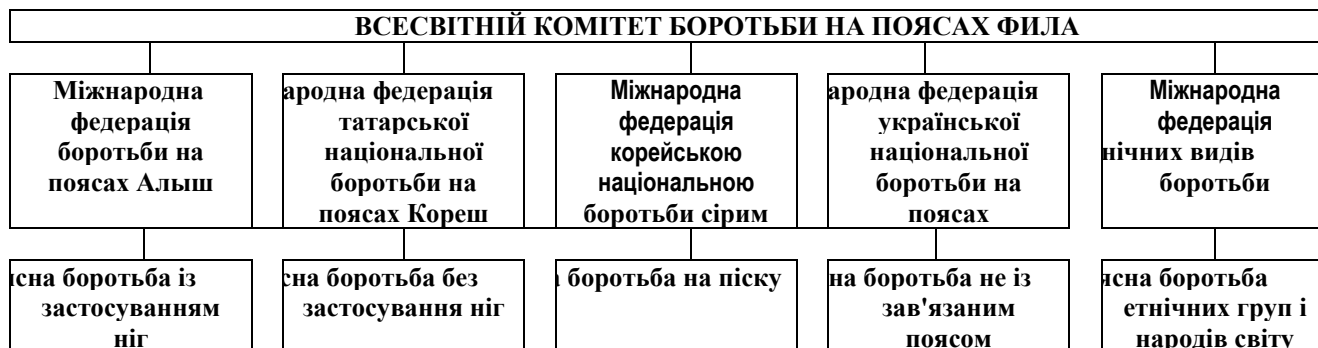
- в 2008 році поясна боротьба Алыш увійшла до програми 4-х Всесвітніх ігор TAFISA(Спорт для усіх) в Пусане (Південна Корея).

Влаштовуючи офіційні чемпіонати і беручи участь у всесвітніх іграх, представники Міжнародної Федерації боротьби на поясах Алыш показали свої чудові організаторські здібності і вражаючі особливості національних видів поясної боротьби.

Значний поштовх вперед в розвитку поясної боротьби визначило рішення Президента ФІЛА Рафаїла Мартинетти про створення Всесвітнього Комітету поясної боротьби Алыш, а з 2009 року - Всесвітнього Комітету поясної боротьби. Структура ВКБП представлена на таблиці. 2.

Таблиця 2

Структура Всесвітнього Комітету боротьби на поясах ФІЛА

У 2010 році поясна боротьба була представлена серед Олімпійських і не Олімпійських видів боротьби на Всесвітніх бойових іграх в Пекіні, які уперше пройшли під патронажем Спортаккорд-Гайф і Міжнародного Олімпійського комітету.

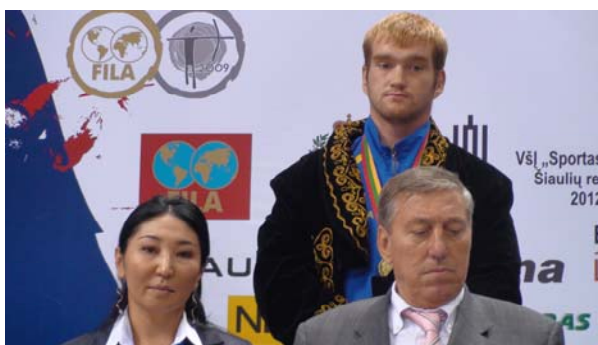

Рис.7. Кирил Сорокотяга - чемпіон світу 2009 р. в абсолютній категорії

Серед розіграних 8-и ліцензій - одну завоював український спортсмен, чемпіон світу 2009 року в абсолютній категорії - Кирил Сорокотяга (НПУ імені М.П. Драгоманова - рис.7). Цю ліцензію блискуче реалізував його товариш по команді Костянтин Коптів (тренер Ляхно Д.М.), який зайняв 2 місце в Пекіні.

ВИСНОВКИ

Перспектива подальшого розвитку Всесвітнього комітету поясної боротьби ФІЛА(ВКБП ФІЛА).

У наступні п'ять років ВКБП ФІЛА працює над зміцненням структури комітету, розробляє норми і положення про включення в комітет нових міжнародних федерацій поясної боротьби згідно з існуючими нормами міжнародних спортивних організацій. Всесвітній комітет поясної боротьби ФІЛА в консолідації з Міжнародною федерацією боротьби на поясах Алыш, Федераціями Кореш, Сірим і Української національної боротьби на поясах, докладуть зусилля, щоб гарантувати високий рівень організації світових чемпіонатів і мультиспортивних подій, як наприклад, Всесвітні ігри боротьби ФІЛА, Всесвітні ігри, перші бойові ігри Sport Accord - GAIF(Пекін, Китай, 2010), другі Європейські спортивні ігри 2011г. Шауляй, Литва, V Всесвітні ігри TAFISA (Спорт для усіх, 2012 р., Шауляй, Литва), Всесвітня універсіада (Казань, Росія, 2013).

ЛІТЕРАТУРА

1. A Study of the Structure and Customs of Iran's traditional sports. International Zurkhaneh Sports Federation, 2004, 24p.
2. Nekoogar, Farzad (1996). Traditional Iranian Martial Arts (Varzeshe Pahlavani) pahlvani.com: Menlo Park. Accessed: 2007-02-08
3. CHN News (November 25, 2005). Iran's Neighbours to Revive Iran's Varzeshe Pahlevani. Accessed: 2007 - 02 - 08
4. Bashiri, Iraq (2003). Zurkhaneh. Accessed: 2007-02-08
5. Вилейта Г. Консолидація національних культур на принципах боротьби на поясах Алыш - важнейший фактор развития международного спортивного и Олимпийского движения /Г. Вилейта, Ч. Султанбекова, Г. Арзютов, В. Грищенко, А. Жила/ Научный Журнал НПУ имени М.П. Драгоманова. Серия № 15. "Научно-педагогические проблемы физической культуры /физическая культура и спорт/" 36. научных трудов/ Под ред. Г. М. Арзютова. - К.: НПУ имени М.П. Драгоманова, 2007. - Выпуск 3. - с.3-11.
6. Вилейта Г. Украинская борьба на поясах - путь к международному признанию /Г. Вилейта, Г. Арзютов, Я. Куликовський, І. Чертов/ Научный Журнал НПУ имени М.П. Драгоманова. Серия № 15. "Научно-педагогические проблемы физической культуры /физическая культура и спорт/" 36. научных трудов/ Под ред. Г. М. Арзютова. - К.: НПУ имени М.П. Драгоманова, 2008. - Выпуск 4. - с.118-121.
7. Вилейта Г. Консолидація національних культур мира на принципах боротьби на поясах Алыш /Г. Вилейта, В. Грищенко

/ Материалы отчетно-научной конференции преподавателей НПУ имени М.П. Драгоманова за 2007 рік "Единство учебы и научных исследований - главный принцип университета". Киев 5-6 февраля 2008, с.15-17.

8. Арзютов Г.Н. БОРЬБА НА ПОЯСАХ (историческое эссе)/ Г.Н Арзютов, В.Н.Грищенко, Г. Вилейта, Д.Н. Лахно, П.И. Чижаев, Э.Т. Фединяк/ Научный Журнал НПУ имени М.П. Драгоманова. Серия № 15. "Научно-педагогические проблемы физической культуры /физическая культура и спорт/" 36. научных трудов/ Под ред. Г. М. Арзютова. - К.: НПУ имени М.П. Драгоманова,2010. - Выпуск 5. - с.3-11.

Передерій Аліна, Мельник Валерій, Семеряк Зоряна, Пітин Мар'ян
Львівський державний університет фізичної культури

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ПОКАЗНИКІВ ТАКТИЧНИХ ДІЙ У НАПАДІ ГАНДБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ ДО ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ

Удосконалення тактичної підготовки кваліфікованих гандболістів можливе на основі знань про структуру та зміст їхньої змагальної діяльності та зокрема наявних взаємозв'язків. Мета дослідження: визначити взаємозв'язки між показниками тактичних дій у нападі гандболістів на етапі підготовки до вищих досягнень. За підсумками вивчення сукупності кореляційних даних визначено, що загальний спортивний результат утворює низку взаємозв'язків із такими показниками як загальна кількість виконаних кидків, кількість забитих у ворота кидків та загалом результативність кидків при позиційному нападі ($r = 0,53-0,68$ при $p \leq 0,01-0,001$).

Ключові слова: гандболісти, кваліфіковані, тактика, напад, показники, взаємозв'язки.

Передерій А., Мельник В., Семеряк З., Пітин М. Взаимосвязи показателей тактических действий в нападении гандболистов на этапе подготовки к высшим достижениям. Совершенствование тактической подготовки квалифицированных гандболистов возможно на основе знаний о структуре и содержании их соревновательной деятельности и, в частности имеющихся взаимосвязей. Цель исследования: определить взаимосвязи между показателями тактических действий в нападении гандболистов на этапе подготовки к высшим достижениям. По итогам изучения совокупности корреляционных данных определено, что общий спортивный результат образует ряд взаимосвязей с такими показателями как общее количество выполненных бросков, количество забитых в ворота бросков и в целом результативность бросков при позиционном нападении ($r = 0,53-0,68$ при $p \leq 0,01-0,001$).

Ключевые слова: гандболисты, квалифицированные, тактика, нападение, показатели, взаимосвязь.

Perederii A., Melnik V., Semeriak Z., Pitin M. Intercommunications of indexes of tactical actions in the attack of handballers on the stage of preparation to the higher achievements. The improvement of tactical preparation of skilled handballers is possible on the basis of knowledge about a structure and maintenance of their contention activity and in particular present intercommunications. Research aim: to define intercommunications between the indexes of tactical actions in the attack of handballers on the stage of preparation to the higher achievements. It is set that general has results of game intercommunications of different closeness with the indexes of implementation of tactical actions in an attack. On results the study of totality of cross-correlation data certainly, that a general sport result forms the row of intercommunications with such indexes as a common amount of the executed throws, amount of the throws driven in a gate and on the whole effectiveness of throws at a position attack ($r = 0,53 - 0,68$ at $p \leq 0,01 - 0,001$). The increase of amount of the balls driven in the gate of opponent after group cooperations conduces to the increase of general effectiveness ($r=0,79 - 0,92$ at $p \leq 0,001$). Taking into account it, it is possible to establish about relative constancy of general amount of the use of group cooperations of different character. It est backlogs to the improvement it costs to examine in an increase self of effectiveness of group tactical actions in an attack. The educed intercommunications of reliable values were purchased by those that touched the separate zones of localization(completion) of throws : between the general amount of throws and from them effective from a back line ($r=0,52$ at $p \leq 0,01$), effective throws and on the whole effectiveness of throws from a back line ($r=0,95$ at $p \leq 0,001$), between the general amount of throws from them effective and on the whole reliable intercommunications ($r=0,80$ and $0,47$ at $p \leq 0,001$ and $0,05$ accordingly) are present effectiveness. Totalities of intercommunications between throws with different localization of implementation specifies on a necessity them complex improvement and practically absence of possibility of grant of advantage one of them.

Key words: skilled, handballers, tactics, attack, indexes, intercommunication.

Постановка проблеми. Підвищення щільності змагальної діяльності у гандболі пов'язане зі змінами правил, а також зростанням психічних та фізичних навантажень, які вимагають від гандболістів активізації процесів мислення. Ці чинники висувають більші вимоги до тактичної підготовленості гандболістів. Недостатній рівень тактичної підготовленості не дозволяє ефективно реалізовувати спортсменам свій потенціал, що значно знижує можливості досягнення високого спортивного результату [1, 3, 4, 7, 9].

Зв'язок з науковими темами та планами. Роботу виконано відповідно до теми 2.4. «Теоретико-методичні основи індивідуалізації навчально-тренувального процесу в ігрових видах спорту» Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом фахівці значну увагу приділяють розробці моделей підготовки спортсменів [2, 5], що дозволяє внести корективи у їх навчально-тренувальний процес. В спортивних іграх дослідження були спрямовані лише на контроль і шляхи вдосконалення тактичної підготовки спортсменів [5, 6, 8, 10], а модельні характеристики розглядалися лише з позиції командних тактичних дій гравців. Індивідуальні тактичні дії розглядалися фахівцями лише в ракурсі функцій гравців і системи ведення гри [5]. Тому актуальним є удосконалення тактичної підготовки кваліфікованих гандболістів, що можливо проводити на основі знань про структуру та зміст їхньої змагальної діяльності та зокрема наявних взаємозв'язків.

Мета дослідження: визначити взаємозв'язки між показниками тактичних дій у нападі гандболістів на етапі підготовки до вищих досягнень (ПдВД).

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.